

LUNDS UNIVERSITET

Språk- och litteraturcentrum, Nordiska språk

C-UPPSATS

Språk- och litteratur, kandidatkurs, Vt 2014

Mikaela Gunnarsson

Metaforernas man

En stilistisk undersökning av Lars Winnerbäcks texter

Handledare: Jan Svensson

Examinator: Halldór Ármann Sigurðsson

Abstract

Jag har genomfört en stilistisk undersökning av 15 stycken av Lars Winnerbäcks låttexter med syftet att ta reda på hur Winnerbäck använder språket för att kunna beröra sina lyssnare. Utifrån min övergripande frågeställning, ”Hur använder Lars Winnerbäck olika språkliga medel för att beröra sina lyssnare?”, skapades sedan tre underordnade frågeställningar. Dessa syftade till att besvara hur han har gjort sina texter lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna, hur hans personlighet framkommer samt hur dialog med lyssnarna förs. Jag delade in Winnerbäcks låtar i fem kategorier vilka är *Kärleks- och vänskapsrelationer*, *Andra existentiella frågor och problem*, *Fröken Svår och/eller Hjärter Dam*, *Natur- och stadsskildringar* och *Samhälls- och karaktärsatir*. Jag genomförde sedan en stilanalys där undersökningsvariablerna var stavning, ordklassfrekvens och informationstäthet, abstrakta och konkreta substantiv, syntax, stilfigurer och röstanalys av *textjag* och *textdu*. Resultatet visar att språket i de utvalda låtarna har en verbal, personlig och dialogisk stil. Dessa stildrag beskriver hur Winnerbäck använder språket för att kunna fånga och beröra sina lyssnare. Om dessa stildrag är medvetna visar inte min undersökning. Det är dock troligt att det exempelvis är ett medvetet drag att göra språket i texterna lättillgängligt i motsats till det ofta ”tunga” och abstrakta innehållet, med avsikten att bredda lyssnarkretsen.

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Uppsatsens disposition	2
2 Bakgrund	3
2.1 Tidigare forskning kring låttexter	3
2.2 Teoretiska utgångspunkter	4
2.2.1 Några stilistiska grundbegrepp	5
2.2.2 Michail Bakhtins dialogistiska teori	5
3 Material och metod	7
3.1 Material och avgränsningar	7
3.2 Metoden stilanalys	8
3.2.1 Stavning	11
3.2.2 Ordklassfrekvens och informationstäthet	11
3.2.3 Konkreta och abstrakta substantiv	12
3.2.4 Syntax	13
3.2.5 Stilfigurer	14
3.2.6 Röstanalys av <i>textjag</i> och <i>textdu</i>	14
4 Resultat	15
4.1 Stavning	15
4.2 Ordklassfrekvens och informationstäthet	16
4.3 Konkreta och abstrakta substantiv	16
4.4 Syntax	17
4.5 Stilfigurer	18
4.6 Röstanalys av <i>textjag</i> och <i>textdu</i>	19
4.7 Utmärkande drag för de olika kategorierna	20
5 Diskussion	22
5.1 Hur gör Winnerbäck sina texter lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna?	22
5.2 Hur framkommer hans egen personlighet?	24
5.3 Hur skapas dialog med lyssnarna?	26
5.4 Konklusioner	28
Referenslista	30
Bilaga 1 - Kategorisering av de 120 låtarna	32
Bilaga 2 - Lista med konkreta och abstrakta substantiv	34
Bilaga 3 - Tabell med stilfigurer	36

1 Inledning

En uppfattning som jag tror att många delar med mig är att ett av en musikers viktigaste syften är att *beröra*. Hen vill fånga sin breda lyssnarkrets med hjälp av sin musik. Detta kan såklart göras med olika medel men det som specifikt intresserar mig är hur artister kan beröra sina lyssnare genom sina texter och språket i dessa. För att ta reda på hur detta kan ske har jag valt att undersöka en specifik artist. Denna artist har följt med mig genom snart halva mitt liv och han har berört mig på flera sätt med sina olika låtar. Artisten är Lars Winnerbäck.

Hans musik kan enligt mig sägas gå under genrerna pop eller rock, men reportern Erik Wallsten (2013-09-12) menar i en recension i Corren.se följande: ”Under 2000-talet har han betat av sound efter sound – bredbent arenarock, stillsam viscountry, folkmusik, en helt annan sorts bredbent arenarock.” Vad gäller hans texter har de diskuterats flitigt i mediala sammanhang och han har vunnit flera grammysar, varav två i kategorin årets textförfattare. Hans solokarriär har varat i snart 20 år då hans första album kom 1996.

Han kan alltså ses som en mångfacetterad artist som är välkänd för sina låttexter. Jag ville därför undersöka vad som är specifikt med Lars Winnerbäckes språkliga uttryck och valde att genomföra en stilistisk analys på 15 stycken av hans låttexter. Detta gjordes utifrån ett antal språkliga variabler för att kunna definiera hans språkliga stil och för att se hur han uttrycker sig för att kunna fånga och beröra sin lyssnare. De utvalda stilmarkörerna utgår från mitt syfte och mina frågeställningar, som presenteras i nästa avsnitt, och är stavning, ordklassfrekvens och informationstäthet, abstrakta och konkreta substantiv, syntax, stilfigurer och röstanalys av *textjag* och *textdu*. Resultatet av min undersökning visar att de låtar som valdes ut för studien främst innehåller en verbal, personlig och dialogisk stil. Detta konstateras utifrån analysen av de utvalda variablerna. Bland annat identifierades avvikande stavning, låga nominalkvoter, en talspråksliknande syntax, en hög andel stilfigurer och en varierad representation av *textjag* och *textdu* i materialet.

En språkligt inriktad undersökning av Lars Winnerbäck har, utifrån mina efterforskningar, inte gjorts tidigare men jag bedömer att intresset för hans texter är stort. Gällande låttexter generellt har jag funnit få studier och min studie lyfter därmed också fram en textgenre som inte har undersökts i lika stor utsträckning som andra genrer men som finns runt omkring oss i vårt vardagliga liv på flera sätt.

1.1 Syfte och frågeställningar

Mitt syfte har varit att undersöka hur Lars Winnerbäck använder språket för att beröra sina olika lyssnare på olika sätt. För detta syfte har jag haft en övergripande frågeställning:

- Hur använder Lars Winnerbäck olika språkliga medel för att beröra sina lyssnare?

För att kunna svara på denna övergripande fråga har jag arbetat utifrån tre underordnade frågeställningar. Dessa skapades utifrån min uppfattning av vad som är typiskt för hans texter och utifrån vad som kan tänkas bidra till att beröra hans lyssnare. Dessa är:

- Hur gör Winnerbäck sina texter lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna?

- Hur framkommer hans egen personlighet?

- Hur skapas dialog med lyssnarna?

De språkliga variablerna som frågorna har undersökts med är stavning, ordklassfrekvens och informationstäthet, abstrakta och konkreta substantiv, syntax, stilfigurer och röstanalys av *textjag* och *textdu*. Dessa presenteras vidare i kapitel 3.

1.2 Uppsatsens disposition

I kapitel 2 ges en bakgrund till min undersökning genom att jag först presenterar tidigare forskning kring låttexter. Därefter följer ett avsnitt med mina teoretiska utgångspunkter, vilka har varit de grundläggande begreppen som min metod stilanalys utgår ifrån samt en dialogistisk språkteori. I kapitel 3 presenteras och problematiseras mitt material och dess urvalsprocess, min metod och slutligen de språkliga variablerna som jag har valt att undersöka. Kapitel 4 är en presentation av studiens resultat, vilken är uppdelad utifrån de olika undersökta variablerna och som sedan avslutas med en sammanfattning av utmärkande drag i mitt material. Det sista kapitlet, 5, är en diskuterande del som är uppbyggd utifrån mina tre underordnade frågeställningar. Även detta kapitel avslutas med ett sammanfattande avsnitt vilket syftar till att besvara min övergripande frågeställning.

2 Bakgrund

Detta kapitel är uppdelat i två huvudavsnitt. Det första avsnittet är en presentation av några tidigare undersökningar av låttexter och det andra beskriver de teoretiska utgångspunkter som jag har haft för min egen undersökning.

2.1 Tidigare forskning kring låttexter

I Ulf Lindbergs avhandling *Rockens text* från 1995 undersöktes några olika rockartisters texter. Syftet med avhandlingen var att undersöka vad texterna har för mening för rockgenren. Lindbergs resultat visar att texterna oftast inte är det huvudsakliga hos en rocklåt. Dock kan enskilda fraser fungera som ett sätt för läsarna att hålla fast vid och delta i en musikupplevelse. Orden i en rocktext syftar till att förmedla någon slags ”meningsgestalt”, vilket utgör den övergripande meningen. Lindberg har även publicerat en kortare text (1994) som utgår från arbetet med hans avhandling. Där diskuterar han vad som anses vara typiskt för rocktexter. Som jag tidigare har nämnt bör inte Winnerbäck ses som en renodlad rockartist och Erik Wallsten har benämnt olika genrer som Winnerbäck har avverkat. Det återkommande ordet är ändå rock. Lindberg skiljer på två övergripande kategorier av rock: autenticitetsrock och artificiell rock. Jag anser inte att han ger någon tydlig definition av vad som utmärker dessa två, men han menar bland annat att den artificiella rocken har vuxit fram genom 1960-talets pop och från och med 1970-talet innefattas den av främst glamrock (Lindberg 2004: 259). Genrer är, som Lindberg påpekar, instabila men utifrån dessa två kategorier tillhör Winnerbäck förmodligen autenticitetsrock. Lindberg nämner andra svenska rockartister i sin text, vilka kan liknas vid Winnerbäckes musikstil och som tillhör samma kategori (exempelvis Eva Dahlgren och Ulf Lundell). För rockartister generellt är ”interjektioner, nonsens och artikulerade läten” (Lindberg 2004: 258) typiska för låttexterna. Lindberg menar vidare att en rocktext kan vara uppbyggd av vad han benämner *cod lyrics* vilket innebär ”nonsens, vad som helst” (Lindberg 2004: 258). Detta finns i låtarna bara för att ha någon text att komma med i förhållande till musiken. Mitt resultat, som visar vad som är specifikt med Winnerbäckes språk i hans texter, jämförs i kapitel 5 med Lindbergs resultat av vad som är återkommande i rocktexter.

En undersökning som, i likhet med min, har fokuserat på en specifik artist utifrån ett språkligt perspektiv är C-uppsatsen *Känslodyslektiker, självvårdstekniker och prioriteringsdissonans – en analys av språket i Timbuktus texter* av Jennifer Bergkvist från 2012. Hennes arbete syftade till att göra en deskriptiv utredning av Timbuktus texter och hon har för detta syfte genomfört en stilistisk analys av språket i några av hans texter. Hennes resultat visar att texterna uppvisar ett utbrett bildspråk och att rimflätor är vanligt förekommande. Detta anses vara typiskt både för Timbuktus rapp och för rappen i allmänhet. Kombinationen av olika språkliga medel är det som enligt Bergkvist definierar Timbuktus textstil. Hon menar också att han använder ett vardagligt språk men att olika normer bryts, vilket gör texterna till nyskapande.

En annan studie som jag har funnit är Cecilia Ravstis-Ljung och Pernilla Nilssons kandidatuppsats från 2013 vid namn *"I mitt kvarter är misären allt jag ser, mammorna ber och regnet faller ner": En kvalitativ textanalys av Kartellens låttexter*. Studenterna har inte undersökt några språkliga variabler men de fokuserar precis som jag på en specifik utvald artists låttexter. Deras utgångspunkt var det utanförskap som många känner i dagens samhälle och deras syfte var att belysa hur en motståndskultur kan uttryckas genom musik. Aspekterna gatukultur, utanförskap, maskulinitet och gruppens ansedda fiender har varit i fokus vid textanalysen. De kom fram till att ett av Kartellens tydligaste budskap rör den svenska politiken och gruppens polisförakt. Gruppens texter har blivit både hyllade och kritiserade för sitt innehåll. Innehållet anses vara antingen för grovt eller en tillgång för att belysa aktuella samhällsfrågor såsom segregation.

De två sistnämnda studierna har främst fokuserat på en specifik artist istället för en genre, vilket Lindbergs arbete gjorde. Ravstis-Ljungs och Nilssons uppsats studerade främst innehållsliga faktorer. Bergkvist har analyserat låttexter utifrån ett språkligt perspektiv men undersökningen fokuserade främst på variabler som rim och rytm. Jag har således undersökt språkliga aspekter ur ett bredare språkligt perspektiv än tidigare uppsatser.

2.2 Teoretiska utgångspunkter

Jag kommer nu först att definiera några viktiga begrepp som har varit utgångspunkten för min analys. Jag kommer också att redogöra för de delar av Michail Bakhtins dialogistiska teori som har varit relevanta för min studie.

2.2.1 Några stilistiska grundbegrepp

I Per Lagerholms bok *Stilistik* (2008) beskrivs metoden *stilanalys* vilken är den metod som jag har använt. Denna presenteras i avsnitt 3.2, men några grundläggande begrepp anser jag vara nödvändiga att nämna redan nu.

En stilanalys syftar till att identifiera texters *stil*. Men vad innebär då begreppet stil? Att finna en entydig och konkret definition av detta är inte helt lätt. Något som dock är allmängiltigt är det faktum att allt språk har en stil. Vidare är stil beroende av språklig variation och stilen formas efter den kommunikativa situationen (Lagerholm 2008: 27-29).

För min studie har jag, som tidigare nämnt, valt ut ett antal språkliga variabler att undersöka. Vid en stilanalys benämns variabler som *stilmarkörer* och detta begrepp används fortsättningsvis i uppsatsen. Lagerholms (2008: 31) definition av stilmarkörer är: ”en språklig konstruktion som har bidragit till en stilistisk egenskap.” Det finns stilmarkörer som är relevanta för alla språkets olika nivåer, exempelvis lexikala (där ordklassfrekvens är en markör) och syntaktiska (där meningslängd och bisatsfrekvens kan undersökas). Lagerholm påpekar att stilmarkörerna måste ses och förklaras utifrån sitt textuella sammanhang och att de kan ha olika funktion i olika texter (Lagerholm 2008: 31-34).

I en stilanalys sammanfattas sedan resultatet av vad de undersökta stilmarkörerna visar till olika *stildrag*. Ett stildrag är en egenskap som en text innehar och dessa definierar därmed textens stil. Flera olika stilmarkörer kan tillsammans resultera i ett och samma stildrag, och eftersom stilmarkörer kan ha olika effekt vid olika tillfällen kan också samma stilmarkörer ge upphov till olika stildrag beroende på kontexten. Exempel på stildrag som en text kan inneha är ett *verbalt* och/eller ett *abstrakt* stildrag (Lagerholm 2008: 34).

Lagerholm nämner också begreppet *individualstil*. När man karaktäriserar en specifik individs stil används detta (Lagerholm 2008: 37). I min undersökning representerar de utvalda låtarnas olika stildrag Winnerbäckes individualstil utifrån detta material.

2.2.2 Michail Bakhtins dialogistiska teori

Michail Bakhtins dialogistiska språk teori har ursprung i sociokulturella teorier (se exempelvis Bakhtin 1981 och Vygotskij 1978). Språk teorin beskrivs bland annat i Ewa Bergh Nestlogs licentiatavhandling *Perspektiv i elevtexter: skriftligt argumenterande i grundskolans*

mellanår, från 2009. Jag har utifrån hennes framläggning av teorin valt ut de aspekter som har varit relevanta för min undersökning.

Bergh Nestlog framhåller att förespråkarna för den dialogistiska teorin anser att varje yttrande och varje text interagerar med den sociala och historiska kontexten. Det finns två verksamma kraftfält som gör att texter står i dubbel dialog. Det första kraftfältet rör textsamarbete mellan skribent och läsare, och detta samarbete syftar till att skapa mening hos båda parterna. Skribenten är mer eller mindre medveten om läsaren vilket påverkar texten, och när läsaren väl läser texten sker ett nytt samarbete. Det andra fältet har polerna genrekonvention och genreutmaning. Genrekonventionen påverkar texten eftersom den innebär att texten ska anpassas till genren. Genreutmaningen däremot bidrar till att texten kan göras unik och utmanande för genren (Bergh Nestlog 2009: 18-19). Den enskilda texten samspelar alltså med sin omgivning och Bergh Nestlogs grundtagande är att språk och text är dialogiska fenomen (Bergh Nestlog 2009: 20-21).

Enligt Bakhtin är varje yttrande en del i en kedja av röster, vilket innebär att dialog ständigt är närvarande och pågående i texter (Bergh Nestlog 2009: 29). Utifrån denna språkteori var min avsikt att undersöka i vilken utsträckning Winnerbäcks låttexter är dialogiska. Begreppen *textjag*, som representerar de röster i en text som talar, och *textdu*, som representerar de som tilltalas, har därför identifierats i texterna. Bergh Nestlog framhåller att en text kan betraktas utifrån inre och yttre egenskaper. De yttre egenskaperna är i min studie Winnerbäcks låttexter och de inre är just textens olika röster. Det kan vara författarens röst men Bergh Nestlog (2009: 29) skriver även: ”men det kan också vara andra explicit eller implicit inskrivna röster som talar till explicit eller implicit inskrivna läsare.” Min avsikt har inte varit undersöka vem eller vilka rösterna representerar eftersom jag då hade behövt intervjua Lars Winnerbäck själv kring hans tankar och avsikter med hans texter. Jag har istället undersökt i vilken utsträckning olika textjag och textdu framträder, om och hur det utspelar sig dialog där emellan samt vilka stilistiska effekter som detta skapar. Som ovanstående citat visar påpekar Bergh Nestlog att dialog kan utspela sig i texter även om textjag och textdu inte explicit framträder. En implicit dialog kan alltså också finnas på olika sätt i en text och vid analys av hur olika typer av språkhandlingar interagerar kan denna uppmärksammas (Bergh Nestlog 2009: 31).

3 Material och metod

Här beskrivs i det första avsnittet urvalsprocessen kring mitt undersökningsmaterial. Sedan diskuterar jag min metod stilanalys och mina utvalda stilmarkörer.

3.1 Material och avgränsningar

Lars Winnerbäck har gett ut 10 stycken studioalbum och utöver det har han också gett ut singlar, samlingsalbum, livealbum, streamingalbum, Dvd:er och en EP-skiva. Sammanlagt har jag, på Winnerbäck's officiella hemsida, funnit titeln på 139 stycken låtar som har utgivits (antigen som studio- eller liveversion). Urvalsstoffet för min undersökning har begränsats till de 10 studioalbumen, låtar från EP-skivan samt de nyproducerade låtarna från ett samlingsalbum och ett livealbum.¹ Detta eftersom dessa låtar är de som jag själv känner igen och har lyssnat på. Låtarna är 120 stycken. För att ytterligare begränsa mitt material passande för en kandidatuppsats kategoriserade jag låtarna utifrån dess innehåll och valde sedan ut ett visst antal från varje kategori. Jag bestämde mig först för att 15 låtar skulle analyseras vilket är lite mer än 10 % av det sammanlagda antalet utgivna låtar. Jag genomförde därefter en proportionellt stratifierad beräkning utifrån min kategorisering (se Stukát 2011: 68) och valde sedan slumpvis ut de 15 låtarna. De fem kategorierna och de utvalda låtarna (vilka presenteras inom parenteserna) är: 1. Kärleks- och vänskapsrelationer (*Jag är hos dig igen, Om du lämnade mig nu, Gå med mig vart jag går, Hugger i sten, I dina ögon, Varning för ras*), 2. Andra existentiella frågor och problem (*Utkast till ett brev, Vi åkte aldrig ut till havet, Håll ut, Försvarstal, Dom tomma stegen*), 3. Fröken Svår och Hjärter Dam² (*Aldrig riktigt slut, Under månen*), 4. Natur- och stadsskildringar (*Söndermarken*) och 5. Samhälls- och karaktärsatir (*Stackars*).³ Jag vill påpeka att ämneskategorierna är tillkomna utifrån min subjektiva tolkning av låtarna. Vid tolkning spelar alltid tolkarens värderingar och förförståelse samt kontexten stor roll (Thurén 2007: 103). Kategorierna är dessutom förenklade och texterna kan i flera fall tillhöra mer än en av dessa. De är dock ett sätt att mycket kort visa vad de olika texterna handlar om. Men framförallt blev mitt urval mer representativt än om jag skulle valt ut låtar utan några kriterier. Ord, händelseförlopp, teman och karaktärer var de huvudsakliga

¹ Se referenslista för förteckning över albumen som är utvalda för studien.

² Kategorin *Fröken Svår och Hjärter Dam* är döpt efter två återkommande karaktärer som heter just detta.

³ I Bilaga 1 finns en tabell med min kategorisering av de 120 låtarna.

faktorerna som avgjorde kategoriseringen. Nedan finns en sammanfattande tabell som visar på antalet låtar och det sammanlagda antalet ord inom varje kategori.

Tabell 1. Antal låtar och det sammanlagda antalet ord inom varje kategori

Ordklass	Antal låtar	Antal ord
<i>Kärleks- och vänskapsrelationer</i>	6	1633
<i>Andra existentiella frågor och problem</i>	5	1519
<i>Fröken Svår och/eller Hjärter Dam</i>	2	803
<i>Natur- och stadsskildringar</i>	1	429
<i>Samhälls- och karaktärsatir</i>	1	228
Sammanlagt	15	4612

De utvalda texterna finns tillgängliga på flera internetsidor. Jag har valt att hämta alla från www.winnerback.se vilken är den officiella hemsidan för Lars Winnerbäck. Denna källa bedömdes av mig vara den mest tillförlitliga eftersom jag antar att Winnerbäck själv har insikt i hemsidans innehåll och utformning. Gällande innehållet i texterna har det varit detsamma när jag har jämfört olika hemsidors publikationer men vad gäller interpunktion samt versaler och gemener har det skilt sig i viss mån.

Det är enbart de skrivna texterna som har analyserats och inte hur texterna framförs vid inspelningarna. Det kan vara så att något upprepas, har lagts till eller tagits bort vid framförandet men för att vara konsekvent har detta inte tagits hänsyn till vid min undersökning. Ulf Lindberg menar i sin artikel *Rockens text* att det är viktigt att utgå från *fonotexten* vid analys av genren rocktexter. Fonotext är den text som framförs (Lindberg 2004: 265). Detta har jag dock inte gjort eftersom själva genren inte är i fokus i min analys.

3.2 Metoden stilanalys

Jag har utfört en språklig textanalys på mitt material, och närmare bestämt en *stilanalys*. Jag har tidigare nämnt begreppen stil, stilmarkörer och stildrag vilka analysen baseras på. Jag valde ut ett antal stilmarkörer att analysera vilka utgick från mina tre underordnade frågeställningar och som alltså syftade till att kunna besvara dessa. När stilmarkörerna hade analyserats kunde ett antal stildrag sammanställas för att definiera texternas stil, och detta för att kunna besvara min övergripande frågeställning om hur Winnerbäck's språkliga stil kan beröra hans lyssnare.

Vad finns det då för generella utgångspunkter för en stilanalys? Utifrån Lagerholms definition av denna metod är det som undersöks alltid *hur* sändaren av en text meddelar något, inte *vad* som meddelas. Formen står i fokus och inte innehållet. Frågan kring just hur formen har påverkat innehållet är däremot alltid en följdfråga som kommer vid stilanalysen (Lagerholm 2008: 29). I min studie undersöktes hur Winnerbäcks använder språket för att förmedla innehållet till lyssnarna. Det har däremot inte lagts någon vikt vid vad texterna handlar om eftersom det inte är relevant vid en språklig undersökning. En övergripande fråga som alltid är grunden för en stilanalys är: ”Hur har språket formats utifrån en given funktion och vilken verkan har denna form?” (Lagerholm 2008: 31). Även om det finns flera gemensamma utgångspunkter måste metoden alltid anpassas till undersökningens syfte och material (Lagerholm 2008: 30).

Metoden stilanalys kan vara både *kvantitativ*, då det väljs ut ett antal variabler som beräknas och sammanställs statistiskt, men den kan även vara *kvalitativ* och då analyserar man sitt material mer djupgående och resonerar mer detaljerat. Det finns för- och nackdelar med båda metoderna. Vad gäller kvantitativa metoder, som bidrar till att statistik skapas, kan fördelarna vara att exakthet och en översiktlighet skapas. Nackdelarna är att allt faktiskt inte kan räknas och det som kan räknas är heller inte alltid intressant (Lagerholm 2008: 233-236). Jag har därför använt mig av båda metoderna för att kunna ge en så bred bild av mitt material som möjligt. Jag har således utfört närläsningar av de utvalda låttexterna för att identifiera mina utvalda stilmarkörer. Vad gäller analysen av stavning och stilfigurer samt röstanalysen kommer de att presenteras kvalitativt och alltså inte i form av tabeller eller liknande. Ett problem vid analysen av stilfigurer var att texterna innehöll en stor mängd olika typer av dessa och det var ibland svårt att konkret ”plocka ut dem”. I några fall kunde en hel strof eller till och med en hel låt ses som en enda metafor. Jag valde därför att identifiera de enskilda ord eller fraser som kunde ses som stilfigurer. Innan själva analysen bestämde jag mig dessutom för att enbart fokusera på några av de vanligaste figurerna och dessa presenteras i avsnitt 3.2.5. Resterande markörer krävde beräkning för att kunna sammanställas och därför blev en del av undersökningen också kvantitativ. Ordklassfrekvens, informationstäthet, konkreta och abstrakta substantiv samt andel makrosyntagmer (tillhörande stilmarkören syntax) är det som har beräknats och presenteras därför statistiskt. Jag har dubbelkollat allt i min analys och resultatet ses av mig därför som rättvisande. Det kan finnas några mindre felaktigheter vad gäller den kvantitativa delen och stilfigurerna, men jag vågar påstå att dessa inte nämnvärt skulle påverka resultatet.

I *Textens mening och makt* (Göran Bergström & Kristina Boréus (red.) 2012) beskrivs hur olika typer av textanalys bör gå till och vad för metodiska problem som man kan stöta på. I ett specifikt kapitel, av de nyss nämnda författarna, diskuteras analys av metaforer, grammatik och ordval vilket är ett urval av det som jag har undersökt i mitt material. Kapitlet, och i hela boken i sig, har ett samhällsvetenskapligt perspektiv och inriktar sig inte i första hand på innehållsliga faktorer av en text, men den framför några viktiga synpunkter som jag har beaktat. De påpekar att analys av syntax lämpar sig på ett mindre materiellt omfång eftersom läsningar kräver stor noggrannhet, men det bör vara så att de utvalda texterna representerar det större fenomen som undersöks (Göran Bergström & Kristina Boréus 2012: 298). Jag bedömer att detta stämmer in på min undersökning eftersom en mindre del av det sammanlagda antalet utgivna låtar av Winnerbäck valdes ut utifrån en kategorisering och beräkning som bidrog till ett, i så stor mån som möjligt, representativt material. Det påpekas också att när en analys av sådana här typer av språkliga fenomen är gjorda återstår det att tolka analysen i relation till ens frågeställningar ”vare sig resultatet är entydigt eller pekar på spänningar i texten” (Göran Bergström & Kristina Boréus 2012: 300). Efter min analys av de olika markörerna var det dags att dra slutsatser kring vilka stildrag som representerar låtarna. Att objektivt sammanfatta stildrag kan dock vara problematiskt (se Malmström 1968: 6). Till hjälp har jag haft Lagerholms *Stilistik* och Sven Malmströms *Stil och vers i svensk 1900-talspoesi*. Lagerholm diskuterar om stilanalysen ska innefatta tolkning eller enbart konkreta redogörelser för det språkliga uttrycket (se Lagerholm 2008: 26). De stilmarkörer som har undersökts var ämnade att just konkret kunna beskriva hur Winnerbäck använder språket för olika ändamål. Malmström framhåller dessutom att en stilanalys inte behöver ses som en subjektiv sådan som syftar till att ge ett personligt förslag till hur texten bör läsas. Stildrag och tillhörande effekter utgår från språkliga normer som gäller för stora grupper av läsare (Malmström 1968: 7). Jag motiverar dem som sagt utifrån hur de utvalda stilmarkörerna användes i texterna och de baseras därmed inte på mina egna subjektiva upplevelser av texterna. Tolkning förekom främst vid min kategoriindelning av låtarna och utgör därmed inte en större del av undersökningen.

Per Lagerholms bok *Stilistik* är den bok som jag har använt mig av mest och som jag till största del hänvisar till. Förutom de uppsatser och annan litteratur som jag än så länge också har nämnt har jag använt mig av *Språkriktighetsboken*, utgiven av Svenska språknämnden 2005, och Lars Elleströms *Lyrikanalys* (1999) för att resonera kring mitt resultat. Jag har under undersökningens gång i vissa fall även använt Svenska Akademiens Ordbok (SAOB) och Svenska Akademiens Ordlista (SAOL), vilket jag i sådana fall hänvisar till i denna text.

Jag kommer nu att beskriva mina utvalda stilmarkörer och deras stilistiska funktioner. Markörerna har som tidigare nämnt valts ut med utgångspunkt i mina tre underordnade frågeställningar och de är således kopplade till hur texterna har gjorts lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna, hur Winnerbäcks personlighet framkommer i texterna samt hur dialog med lyssnarna förs.

3.2.1 Stavning

Eftersom vi i Sverige har en standardiserad stavning, alltså en norm för hur vi ska stava, blir avvikande stavning i hög grad stilistiskt markerande. Om en text innehåller stavning som avviker från det standardstavningen kan det bidra till en informell stil. Ibland ersätter avvikande stavning sådant som annars går förlorat i skriftspråket och då framkommer en talspråkighet (Lagerholm 2008: 88-90). Sändarens personlighet framkommer genom avvikningarna och denna variabel är kopplad till frågeställningen ”Hur framkommer Winnerbäcks egen personlighet?”.

Jag vill här kort diskutera det faktum att jag har valt att använda begreppet *lyssnare* för mottagarna av Winnerbäcks musik. Alla stilmarkörer utom just stavning kunde identifieras och analyseras med hjälp av att enbart lyssna på Winnerbäcks texter. Jag har som tidigare nämnt istället valt att undersöka texterna i skriftlig form och då kunde den avvikande stavningen uppmärksammas. Jag väljer ändå att använda begreppet *lyssnare* eftersom jag anser att det ordet bäst beskriver den grupp av mottagare som en artist har.

3.2.2 Ordklassfrekvens och informationstäthet

Jag har räknat frekvensen av ordklasserna substantiv, verb och adjektiv i texterna. Först behövdes därför det sammanlagda antalet ord i varje text räknas (se Tabell 1) för att sedan kunna beräkna hur stor andel av varje ordklass som texterna innehöll. En text med en hög andel substantiv anses ha *nominal* stil och nominalitet är ett tecken på skriftspråkighet (Lagerholm 2008: 107). Vad gäller verb står den ordklassen i ett komplementärt förhållande till substantiv, vilket betyder att den ena ordklassen är vanligt förekommande när den andra inte är det. Verb förekommer därmed i hög grad när texten är mindre informationstät och stilen är då istället *verbal*. Detta är typiskt för talspråk eller skrift som är talspråklig

(Lagerholm 2008: 108-109). Förutom att räkna ut hur stor andel av texten som innefattas av de olika ordklasserna har jag även räknat ut nominalkvoten i texterna. Detta är ett värde som räknas ut för att mäta informationstäthet, och då divideras antalet substantiv med antalet verb. Ju högre värde desto högre informationstäthet har en text. Informationstäthet bidrar till att texten har en skriftspråklig och formell stil (Lagerholm 2008: 133). Det sista som jag har beräknat gällande ordklasser är andelen adjektiv. Dessa ord har beskrivande, värderande och nyanserande funktioner och texten kan därför levandegöras. Adjektiven kan dock, vid överanvändning, tynga texten (Lagerholm 2008: 11-115). Poesi, vilken är en genre som låttexter kan sägas tillhöra, innehåller ofta detaljerade och målande beskrivningar med hjälp av adjektiv och jag har undersökt i vilken utsträckning detta finns i just Winnerbäcks texter.

Att beräkna frekvensen av dessa ordklasser och informationstätheten är kopplat till frågeställningen ”Hur gör Winnerbäck sina texter lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna?”. Detta eftersom en text med hög informationstäthet och en hög andel adjektiv ofta anses som en ”tung” text och därmed kan innehållet bli svårt att relatera till, i motsats till en text som är av mer informell och verbal stil vilken kan vara lättare att förstå och ta till sig.

3.2.3 Konkreta och abstrakta substantiv

Jag har även undersökt om substantiven är konkreta eller abstrakta. Det var i flera fall svårt att avgöra vad som verkligen var ett konkret respektive abstrakt substantiv. Jag har utgått från att de konkreta är sådant som vi kan uppfatta med något av våra fem sinnen, alltså sådant som vi kan se, höra, lukta, smaka eller fysiskt känna (ta på). Även namn och platser räknas i detta fall hit. Exempelvis anses *stupet* och *himlen* vara konkreta medan *livet* och *lyckan* (exempel från texten) är abstrakta. Jag har i de fall som jag har varit osäker använt mig av SAOB för att se vilken förklaring de har till orden. Jag har också gjort en lista med alla konkreta och abstrakta ord som har hittats i texterna för att läsarna av denna uppsats ska kunna se hur jag har gått tillväga (se Bilaga 2).

De abstrakta substantiven är en av de stilmarkörer som bidrar till en abstrakt och ”tung” stil. De är vanliga i mer formella texter och förknippas inte med just låttexter (Lagerholm 2008: 108). Dock är min uppfattning att Winnerbäcks texter har ett abstrakt innehåll och jag ville undersöka om det har en koppling till hans ordval. Denna variabel undersöktes för att finna svar på frågan ”Hur gör Winnerbäck sina texter lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna?”, eftersom en abstrakt text kan vara svårförståelig.

3.2.4 Syntax

Att låttexter är en typ av poesi, även kallad lyrik eller dikt, är svårt att motsätta sig (Lindberg 1995: 260). En låttext är därför till formen ofta mycket lik en dikt och omfattas i de flesta fall av olika *strofer* (mindre stycken) bestående av ett antal *versrader* (inom lyrikanalys en term för rad) (se Elleström 1999: 30-32). Varje versrad behöver inte vara en hel mening utan meningen kan fortlöpa på flera versrader. Men vad är egentligen kriteriet för en mening? Det finns både syntaktiska och grafiska meningar. De sistnämnda börjar med stor bokstav och avslutas med punkt och finns därmed enbart i skriven text, medan syntaktiska meningar är självständiga syntaktiska enheter (antingen en huvudsats eller en huvudsats med bisatser) (Lagerholm 2008: 121). I Winnerbäck's låttexter finns inga punkter, men en ny grafisk mening markeras med stor bokstav förutom i de få fall där låttextern enbart består av små bokstäver (vilket i mitt material var i låtarna *Om du lämnade mig nu* och *Under månen*). Ett annat sätt att skilja på olika typer av satser är att identifiera *makrosyntagmer*. Det finns fyra typer av makrosyntagmer vilka är *meningar* (en fullständig syntaktiskt mening), *meningsfragment* (kopplingen mellan subjekt och finit verb saknas), *interjektionsmakrosyntagmer* (exempelvis *Oj!* och *Nej*) och *tilltalsmakrosyntagmer* (exempelvis *Du!* och *Jonas*) (Lagerholm 2008: 122-123). Gällande meningsfragment finns det dessutom två typer. Den första typen, *äkta meningsfragment*, är syntaktiskt isolerade enheter (exempel från texterna: ”ingenting att ha”). Detta till skillnad från *oäkta meningsfragment* som kan slås ihop med tidigare mening (exempel från texterna: ”som en julrusch över staden”). Meningsfragment är mycket vanliga i talet och kan därför göra en text talspråklig (Lagerholm 2008: 122). Jag har undersökt vilka som är de vanligast förekommande makrosyntagmerna i mitt material.

Undersökandet av syntaxen utgick från två av mina underordnade frågor. Gällande frågan ”Hur gör Winnerbäck sina texter lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna?” är beräkandet av alla makrosyntagmer relaterat. Ju mer talspråkliga drag som har framkommit genom detta undersökande, ju mer lättillgängliga kan texterna sägas vara. Genom att använda sig av tilltalsmakrosyntagmer (exempel från texterna: *Du* och *Ni*) och vissa interjektionsmakrosyntagmer (exempel från texterna: *Hej* och *Ja*) kan en dialog föras med lyssnarna och detta undersökande syftade till att besvara just ”Hur skapas dialog med lyssnarna?”.

3.2.5 Stilfigurer

Det finns en uppsjö av olika stilfigurer och alla kan inte beskrivas här, men de som jag har undersökt är några av de vanligaste. Jag har först således analyserat om det förekommer *rim*, *anaforer* (flera meningar efter varandra inleds med samma ord) (Lagerholm 2008: 163) och övriga *upprepningar* av ord eller fraser. Jag har också sökt efter bildspråkliga stilfigurer. Dessa är språkliga beskrivningar som gör att vi föreställer oss olika bilder. De som jag har valt att undersöka är *metaforer* (bildlig beskrivning ersätter egentligt ord), *besjälningar* (något konkret och icke-mänskligt får liv), *personifikationer* (något abstrakt får liv), *liksnelser* (en bildlig jämförelse görs med ett jämförande uttryck, exempelvis *som*) och *perifraser* (en omskrivning av ett uttryck eller en person så att egenskaper eller ett nytt perspektiv framträder) (se Lagerholm 2008: 80-81 & 153-165).

Stilfigurer är mycket vanliga i poesi och smyckar ut språket. De är oftast ett medvetet drag för att påverka stilen vilket gällande andra markörer är ovanligt (Lagerholm 2008: 151-152). De används mycket sällan i formell skrift och de bidrar ofta till att skribentens personliga upplevelser och tankar framkommer (Lagerholm 2008: 154-156). Denna markör är således kopplad till frågeställningen ”Hur framkommer hans egen personlighet?”.

3.2.6 Röstanalys av *textjag* och *textdu*

Den sista stilmarkören utgår från den tidigare presenterade dialogistiska språkteorin och innebär att jag har identifierat olika *textjag* och *textdu*. Som nämnt i teoriavsnittet har min avsikt inte varit att undersöka vem de olika textjagen och textduen representerar, utan i vilken utsträckning dessa två röster finns och hur de interagerar.

En text med flera röster är av dialogisk stil. Rösterna framkommer tydligast med personliga pronomen och detta förekommer främst i informella och talspråkliga sammanhang (Lagerholm 2008: 112-113). Jag har även uppmärksammat implicita röster och dialog där emellan i texterna, vilket jag tidigare har nämnt att Bergh Nestlog påpekar också kan förekomma (se avsnitt 5.3 för vidare diskussion kring detta). Undersökandet av denna markör utgick från frågeställningen ”Hur skapas dialog med lyssnarna?”.

4 Resultat

I denna del presenteras resultatet av min empiriska undersökning. Kapitlet är uppdelat i olika avsnitt där de undersökta stilmarkörerna är utgångspunkten för varje av dem. I nästa kapitel analyseras och diskuteras sedan resultatet vidare utifrån mina frågeställningar.

4.1 Stavning

Alla exemplen på avvikande stavning från texterna presenteras med kursiverad stil och den korrekta stavningen inom parentes efter exemplet. Detta eftersom presentationen ska vara så tydlig som möjligt. Om inget annat anges förekom stavningen av ordet vid ett tillfälle.

Följande fanns inom kategorin *Kärleks- och vänskapsrelationer*: *dörr'n* (dörren), *dar* (dagar), *blivit'sams* (blivit sams), *balkong dörren* (balkongdörren), *sommarn* (sommaren), *mail* (mejl), *fråga'* (frågade), *va'* (vara), och *o* (och). Stavningen *dom* förekom fyra gånger (en gång för artikeln *de* och två gånger för pronomenet *dem*).

Avvikande stavning förekom av följande ord inom kategorin *Andra existentiella frågor och problem*: *levnads vandring* (levnadsvandring), *kanhända* (kan hända), *vart* (har varit) och *blan* (bland). Stavningen *Du* (du) förekom tio gånger och *dom* förekom sex gånger (fyra gånger för artikeln *de*, en gång för pronomenet *de* och en gång för pronomenet *dem*).

Gällande stavningen i kategorin *Fröken Svår och Hjärter Dam* var den avvikande vid följande exempel: *skit'samma* (skit samma), *prata'* (pratade), *hylla* (hyllade), *vart* (var) och *landa* (landade). Ordet *opp* (upp) förekom två gånger, *va* (vara) förekom två gånger, *dom* förekom fyra gånger (tre gånger för pronomenet *de* och en gång för pronomenet *dem*).

Inom kategorin *Natur- och stadsskildringar* fanns det två ord som hade avvikande stavning: *vargatimme* (vargtimme) och *dom* (för artikeln *de*).

Avvikande stavning fanns inom kategorin *Samhälls- och karaktärssatir* av följande ord: *skara* (Skara), *hamna* (hamnade), *opp* (upp) och *ägna* (ägnade). Stavningen *dom* (för pronomenet *dem*) förekom fyra gånger.

Det fanns exempel på avvikande stavning i alla kategorierna och i de flesta fall kan stavningen liknas vid hur orden kan uttalas. Stavningen hade därmed likheter med talspråk, precis som Lagerholm påpekar att avvikande stavning ofta har.

4.2 Ordklassfrekvens och informationstäthet

Nedan visas Tabell 2 som beskriver ordklassfrekvensen av substantiv, verb och adjektiv samt de olika värdena på nominalkvoten i mitt material.

Tabell 2. Ordklassfrekvens angivet i procentantal och informationstäthet angivet i nominalkvotsvärdet

Kategori	Substantiv	Verb	Nominalkvot	Adjektiv	Totalt antal ord
<i>Kärleks- och vänskapsrelationer</i>	13	23	0,56	3	1633
<i>Andra existentiella frågor och problem</i>	16	22	0,75	6	1519
<i>Fröken Svår och Hjärter Dam</i>	17	23	0,71	5	803
<i>Natur- och stadsskildringar</i>	28	21	1,64	5	429
<i>Samhälls- och karaktärssatir</i>	11	21	0,5	9	228

Det var en förhållandevis jämn fördelning av substantiv- och verbfrekvensen inom de olika kategorierna, men i *Natur- och stadsskildringar* var substantivfrekvensen betydligt högre än i de andra kategorierna. Här var också informationstätheten högst vilket nominalkvoten visar (som hade värdet 1,64). Nominalkvoten låg på mellan 0,5 – 0,75 i de fyra andra kategorierna. Snittvärdet för en skriven text ligger på cirka 1 och för samtal ligger värdet runt 0,5 (Lagerholm 2008: 133 & 250). Texterna i alla kategorier utom *Natur- och stadsskildringar* liknade i och med detta mer talspråk än skriftspråk utifrån denna markör. Adjektivfrekvensen var låg i alla kategorierna men den utmärkte sig något i texten i kategorin *Samhälls- och karaktärssatir*. Detta berodde till stor del på att adjektivet *stackars* (vilket även är titeln på låten) upprepades 18 gånger och sammanlagt fanns det 21 adjektiv.

4.3 Konkreta och abstrakta substantiv

I Tabell 3 visas fördelningen av konkreta och abstrakta substantiv i de olika kategorierna.

Tabell 3. Konkreta och abstrakta substantiv angivet i procentantal

Kategori	Konkreta substantiv	Abstrakta substantiv	Totalt antal substantiv
<i>Kärleks- och vänskapsrelationer</i>	70	30	214
<i>Andra existentiella frågor och problem</i>	56	44	250
<i>Fröken Svår och Hjärter Dam</i>	43	57	134
<i>Natur- och stadsskildringar</i>	74	26	120
<i>Samhälls- och karaktärssatir</i>	60	40	25

I fyra kategorier var andelen konkreta substantiv högre än andelen abstrakta, förutom i kategorin *Fröken Svår och Hjärter Dam*. I kategorierna *Kärleks- och vänskapsrelationer* samt *Natur- och stadsskildringar* var andelen konkreta substantiv högst då det fanns runt 70 % av dessa i båda kategorierna. Sammanfattningsvis innehöll materialet flest konkreta substantiv och det, som jag uppfattade som, abstrakta innehållet kopplas i detta fall inte till främst abstrakta substantiv. Se 5.1 för vidare diskussion kring detta.

4.4 Syntax

Resultatet för analysen av makrosyntagmerna visas i nedanstående tabell där de olika syntagmerna innehar följande förkortningar: M (meningar), Ä MF (äkte meningsfragment), O MF (oäkte meningsfragment), IM (interjektionsmakrosyntagmer) och TM (tilltalsmakrosyntagmer).

Tabell 4. Makrosyntagmer angivet i procentantal

Kategori	M	Ä MF	O MF	IM	TM	Totalt antal makrosyntagmer
<i>Kärleks- och vänskapsrelationer</i>	79	11	5	1	4	270
<i>Andra existentiella frågor och problem</i>	74	16,5	7	2	0,5	217
<i>Fröken Svår och Hjärter Dam</i>	80	20	0	0	0	127
<i>Natur- och stadsskildringar</i>	38	62	0	0	0	58
<i>Samhälls- och karaktärssatir</i>	33	50	0	17	0	30

I de tre första kategorierna var den övervägande andelen makrosyntagmer meningar. I de två sista kategorierna var den största andelen istället äkte meningsfragment. Dessa texter var därför i hög grad fragmentariska och enligt Lagerholm därför talspråksliknande. Representationen av oäkte meningsfragment var låg eller obefintlig i alla kategorier. Annat

som utmärkte sig är att det fanns en hög andel interjektionsmakrosyntagmer i kategorin *Samhälls- och karaktärssatir* och att det fanns högst procent tilltalsmakrosyntagmer i kategorin *Kärleks- och vänskapsrelationer*. På grund av detta har dessa två kategorier en mer dialogisk stil än de andra kategorierna.

4.5 Stilfigurer

Jag fann ett stort antal av de utvalda stilfigurerna i alla kategorier. Jag kommer nu att presentera vad som var typiskt för varje kategori utifrån denna stilmarkör samt ge några exempel från texterna. I Bilaga 3 finns sedan en tabell med alla metaforer, besjälningar, personifikationer, liknelser och perifraser som jag har funnit inom alla kategorier.

I kategorin *Kärleks- och vänskapsrelationer* fanns det någon form av rim i fem av de sex texterna. Anaforer fanns i tre av låtarna och upprepningar av ”småord” (exempelvis *jag*, *dom* och *solen*) fanns i fem av låtarna. Om det fanns en refräng i låtarna som upprepades är detta inte medräknat som upprepande av ord. Av de bildliga stilfigurerna var metaforer de som identifierades flest gånger. Se exempel nedan:

(1) Kan du leva vid en brant med ena foten över kanten?

Det fanns också flera liknelser, exempelvis:

(2) Dina ögon kan krossa min värld **som** stenar mot glas

I tre av de fem låtarna i kategorin *Andra existentiella frågor och problem* fanns det rim. Det fanns anaforer i fyra av låtarna och tydliga upprepningar av ord eller fraser i lika många av låtarna (exempelvis: ”Håll ut!”, *havet* och *jag*). Andra återkommande stilfigurer i denna kategori var metaforer, exempelvis:

(3) Han säger att han vart i helvetet och vänt

Även liknelser förekom i flera fall. Ett exempel är:

(4) Blått **som** havet

Det fanns också flera personifikationer.

(5) stora drömmar trängs med saknaden

I kategorin *Fröken Svår och Hjärter Dam* fanns det i båda låtarna rim, anaforer och upprepningar av centrala ord och fraser (exempelvis: *omväg* och ”under månen”). De vanligaste av de övriga stilfigurerna var även i denna kategori metaforer, se (6), men också perifraser, se (7).

(6) nu kan det blåsa vart det vill

(7) fröken Svår

Låten i kategori *Natur- och stadsskildringar* hade inget rim. Det fanns några anaforer och upprepningar av nyckelord (exempelvis: *nypon*). Det fanns däröver flest metaforer, (8), och perifraser, (9), även i detta fall.

(8) Ett litet steg för människan
Ett stort steg för betongen

(9) Södermarken

Låten i den sista kategorin, *Samhälls- och karaktärssatir*, hade rim, några anaforer och upprepningar av exempelvis nyckelordet *stackars*. Det fanns också flera metaforer, exempelvis:

(10) han släpar på ett höghus

Sammanfattningsvis var det ingen kategori som hade någon utmärkande representation av stilfigurer utan dessa förekom, i snarlik utsträckning, i alla kategorier.

4.6 Röstanalys av *textjag* och *textdu*

I alla texterna i den första kategorin (*Kärleks- och vänskapsrelationer*) fanns det ett tydligt textjag vilket framkommer genom pronomenet *jag* och detsamma gäller textdu i form av pronomenet *du*. I låtarna *Jag är hos dig igen*, *I dina ögon* och *Gå med mig vart jag går* ställs det frågor till du:et. I den sistnämnde talas det även till *Vänner* och *Älskling* och det finns därför flera textdu. I *I dina ögon* förs dessutom en dialog mellan textjag och textdu vilket framkommer genom att det står ”Du sa: [...]” och ”Jag sa: [...]” en gång vardera. I *Varning för ras* kommer textdu till tals genom följande:

(11) Dina läppar som långtat iväg säger: [...]

I fyra av de fem låtarna i kategorin *Andra existentiella frågor och problem* framträder textjag och textdu genom pronomenen *jag* och *du*. *Försvarstal* är den enda låten där det framgår vem *du* är, och i detta fall är det karaktären *Herr Ågren*. I *Håll ut* nämns varken *jag* eller *du*, men hela låten är en uppmaning till någon. I *Utkast till ett brev*, *Vi åkte aldrig ut till havet* och *Dom tomma stegen* ställs det frågor till textens *du*. I *Dom tomma stegen* kommer också två karaktärer som benämns *Han* och *Hans vän* till tals. Det står ”Han säger [...]” och ”Hans vän sa: [...]”. Dessa två är också textjag.

I kategorin *Fröken Svår och Hjärter Dam* har båda låtarna minst ett tydligt framkommande textjag. I *Aldrig riktigt slut* finns två textjag, där det andra benämns som *hon* eller *fröken Svår*. *Hon* har repliker och det förs en dialog mellan de två textjagen i denna text. Ingen av texterna har något tydligt textdu i form av pronomenet *du* men i *Under månen* ställs det en fråga, vilket gör att textdu ändå är närvarande.

Låten i kategorin *Natur- och stadsskildringar* har ett tydligt textjag men inget framkommande textdu. Det förs därmed ingen dialog, men i låten berättas en typ av historia för en osynlig mottagare.

Det finns inget tydligt framkommande textjag och heller inget tydligt textdu i låten i kategorin *Samhälls- och karaktärssatir*. Det ställs dock några frågor i texten och textduet framträder genom dessa.

I alla kategorier utom i *Samhälls- och karaktärssatir* fanns det genom pronomenen *jag* och *du* minst någon av rösterna textjag och textdu. Det förs även en dialog mellan karaktärerna i några av låtarna. Andra dialogiska markörer som identifierades var frågor och uppmaningar.

4.7 Utmärkande drag för de olika kategorierna

Jag kommer nu kort att sammanfatta vad som var utmärkande för respektive materialkategori och samtidigt presentera några stildrag för vardera av dessa. Stildragen baserar på alla undersökta stilmärkörer och inte enbart på vad som var unikt för varje kategori. De markörer som inte nämns i samband med de olika stildragen hade ingen nämnvärd stilistisk funktion.

Kategorin *Kärleks- och vänskapsrelationer* hade en hög grad konkreta substantiv (70 %). Vidare var denna kategori (förutom *Andra existentiella frågor och problem* med sina 0,5 %) den enda kategorin som innehöll tilltalsmakrosyntagmer. Det fanns ett tydligt textjag och ett

tydligt textdu i alla sex låtarna. Stilen i denna kategori är enligt mig *verbal* (vilket det låga antalet abstrakta ord och nominalkvoten bidrar till), *personlig* (baserat på att det finns avvikande stavning samt en hög representation av stilfigurer) och *dialogisk* (vilket motiveras med att det i texterna fanns flera röster och i viss mån en dialog där emellan, att det fanns flest tilltalsmakrosyntagmer i denna kategori och att det ställdes frågor i texten).

Avvikande stavning fanns i förhållandevis stor utsträckning i kategorin *Andra existentiella frågor och problem*. Detta berodde dock till stor del på att ordet *du* stavades *Du* tio gånger. I denna kategori fanns det högst andel oäkta meningsfragment men dessa har i detta fall ingen nämnvärd stilistisk funktion. Denna kategori kan sägas vara *personlig* (eftersom texterna innehåller avvikande stavning och många stilfigurer) och *dialogisk* (då det fanns uppmaningar och i flera fall frågor i texterna och eftersom det i viss mån förs dialog mellan olika textjag).

Fröken Svår och Hjärter Dam var den enda kategorin som hade fler abstrakta än konkreta substantiv. Det fanns i denna kategori inget tydligt textdu i någon av de två låtarna utan istället fanns det två textjag i en av låtarna. Det stildrag som är mest utmärkande för denna kategori är *abstrakthet* (på grund av den höga andelen abstrakta substantiv).

Natur- och stadsskildringar hade den största andelen substantiv (28 %) och det högsta värdet på nominalkvoten (1,64). Det fanns i denna kategori också störst andel äkta meningsfragment. Denna kategori kan sägas vara *informationstät* (på grund av den höga andelen substantiv), *fragmentarisk* (vilket de många meningsfragmenten vittnar om) och *personlig* (på grund av stilfigurerna).

Den sista kategorin, *Samhälls- och karaktärssatir*, hade den högsta andelen adjektiv. Som jag skrev tidigare var samma ord (*stackars*) återkommande 18 av 21 gånger och att texten skulle bli tyngd av för många adjektiv upplevs inte av mig. De äkta meningsfragmenten förekom i förhållandevis hög grad även i denna kategori, då andelen var 50 % och det fanns en hög andel interjektionsmakrosyntagmer (17 %). Texten i denna kategori innehar enligt mig ett *verbalt* stildrag (på grund av den talspråkliga stavningen, den låga nominalkvoten samt de många meningsfragmenten) och den kan också ses som *dialogisk* (på grund av interjektionsmakrosyntagmerna och eftersom det ställdes frågor i texten).

5 Diskussion

Denna del är uppdelad i olika avsnitt utifrån mina tre underordnade frågeställningar och avslutas med några konklusioner av min undersökning. Jag kommer nu alltså att besvara de tre frågorna och slutligen övergripande besvara hur Lars Winnerbäck använder olika språkliga medel för att fånga och beröra sina lyssnare.

5.1 Hur gör Winnerbäck sina texter lättillgängliga och relaterbara för lyssnarna?

De stilmarkörer som var kopplade till denna fråga var ordklassfrekvens och informationstäthet, konkreta och abstrakta substantiv samt syntax. I alla kategorier utom i *Natur- och stadsskildringar* var nominalkvoten under snittet för en enkel skriven text (jfr Lagerholm 2008: 250). Detta bidrog till en verbal stil eftersom informationstätheten var låg (Lagerholm 2008: 133). Adjektivfrekvensen var låg i alla kategorier, och även om den utmärkte sig lite i *Samhälls- och karaktärssatir* bidrog inte detta till att denna kategoris text tyngdes och blev mindre lättillgänglig.

I alla kategorierna utom i *Fröken Svår och Hjärter Dam* var andelen konkreta substantiv högre än andelen abstrakta. Att använda en stor andel abstrakta substantiv kan ”tynga” en text. Detta kan bidra till att den blir svårförståelig och samtidigt svårare att relatera till (Lagerholm 2008: 108). När Winnerbäck istället använder flest konkreta substantiv bidrar detta till att tillgängliggöra texterna och lyssnare kan relatera till innehållet lättare. Som jag tidigare skrev har jag haft uppfattningen att Winnerbäck's texter kan upplevas som abstrakta och ”tunga” och jag ville se om detta kunde kopplas till en hög andel abstrakta substantiv i texterna. Så var inte fallet i mitt textmaterial och jag har nu istället dragit slutsatsen att detta kan kopplas till den höga andelen metaforer (vilka ofta är abstrakta uttryck) som fanns i de texter som jag har analyserat.

I tre av fem kategorier var meningar den övervägande andelen makrosyntagmer. I de resterande kategorierna (*Natur- och stadsskildringar* samt *Samhälls- och karaktärssatir*) utgjordes den största delen istället av äkta meningsfragment vilka är vanliga i talspråk. Dessa återfanns, men i mindre utsträckning, även i de tre andra kategorierna. Att använda sig av ett språk som innehåller annat än enbart syntaktiska meningar kan bidra till att språket innehar en talspråklig, också kallat verbal, stil (se Lagerholm 2008: 122-123).

Under undersökningens gång upptäcktes att också stavning kunde kopplas till denna fråga. Avvikelse från standardstavningen förekom i alla kategorierna och i de fall som den avvikande stavningen var av talspråklig form (vilket var i de flesta fall) bidrog även detta till att texterna kändes verbala och lättillgängliga.

Ulf Lindberg menar att rocktexter ofta är uppbyggda av *cod lyrics*. Detta innebär i stort sett ”nonsens” och han nämner också att interjektioner och artikulerade läten är vanligt förekommande. Lindberg framhåller även att sådant finns i låtarna bara för att ha någon text att komma med i förhållande till musiken (Lindberg 2004: 258-259). Detta kan ses som faktorer som tillgängliggör texterna eftersom detta också påminner om talspråk. Förekom då detta i Winnerbäcks texter? Någon form av oartikulerade läten eller annat ”nonsens” fann jag inte alls. Interjektioner återfanns i några enstaka fall i *Kärleks- och vänskapsrelationer* och *Andra existentiella frågor eller problem*. I kategorin *Samhälls- eller karaktärssatir* var dock andelen interjektionsmakrosyntagmer hela 17 % och i detta fall stämmer det väl med Lindbergs iakttagelser. Det faktum att en rocktext kunde innehålla sådant för att ha något att komma med i förhållande till texten, bedömer jag inte vara applicerbart på Winnerbäck. Hans texter verkar vara av stor vikt för hans musik då de kan sägas vara genomarbetade och innehållsligt välformulerade. Två grammisar i kategorin årets textförfattare skulle kunna ses som ett tecken på detta.

Sammanfattningsvis kan vi alltså se att Winnerbäcks språk i flera fall kan sägas ha en verbal stil då den innehåller talspråkliga drag. Om något anses talspråkligt kan det i vissa fall tyckas att det inte hör hemma i skriften. I motsats till detta påpekar Svenska språknämnden att talspråket inte är någon sämre och urartad version av skriftspråket. Istället är talet primärt för vår skriftliga utveckling eftersom alla människor lär sig att tala innan de lär sig att skriva (*Språkriktighetsboken* 2005: 17). Jag framhåller att de talspråkliga drag som finns i Winnerbäcks texter underlättar för hans lyssnare genom att texterna blir mer lättillgängliga och därmed blir de lättare att relatera till. Om Winnerbäck medvetet har valt att använda sig av dessa talspråkliga faktorer för att göra texterna mer tillgängliga kan vi bara spekulera i. Dock är det inte helt otänkbart att han vill bredda sin lyssnarkrets genom att blanda ett abstrakt och ”tungt” innehåll med en enklare språklig stil. De språkligt mycket primitiva faktorer som Ulf Lindberg benämner som typiskt för språket i rocktexter överensstämmer däremot inte i någon större utsträckning med Winnerbäcks texter. Istället kan Jennifer Bergkvists undersökning jämföras med min. I hennes uppsats från 2012 undersöktes språket i Timbuktus texter, och även om Winnerbäcks och Timbuktus musik är av två helt olika genrer finns det några liknande språkliga drag i deras texter. Bergkvist påpekade att Timbuktu

använde ett vardagligt språk men att detta språk hade normbrytande faktorer. Winnerbäcks språk är konkret och har talspråksliknande drag, vilket enligt mig är en bra definition av vardagligt språk. Något som kan anses vara normbrytande för vardagligt språk är det faktum att det finns ett stort antal stilfigurer som smyckar ut språket. Detta beskrivs i följande avsnitt.

5.2 Hur framkommer hans egen personlighet?

Sändaren (som även kan benämnas skribenten) påverkar alltid textens stil på ett eller annat sätt, precis som exempelvis syftet och mottagaren också gör. Men skribenten bör ses som den faktor som påverkar stilen i mest eftersom det är denne som slutligen avgör hur språket ska formas. Det finns även flera underordnade faktorer gällande sändaren som påverkar texten, såsom dennes egenskaper, kunskaper, attityder och dennes roll i sammanhanget (Lagerholm 2008: 50-52). Sändaren kan vara framträdande i texten i olika grad och på olika sätt, och jag har valt att fokusera på hur Winnerbäcks personlighet framkommer. För att ta reda på detta undersöktes markörerna stavning och stilfigurer.

Flera av kategorierna hade stildraget personlig främst på grund av den höga och varierande andelen stilfigurer, men också på grund av den avvikande stavningen. Vad gäller just avvikande stavning fanns det som sagt i alla kategorierna och i de flesta fall hade den likheter med talspråk. Exempelvis kunde verbändelser vara helt ”borttagna” (*landa* och *fråga*). En anledning till att detta fanns kan vara att orden ska passa in i sångens rytm och de stavelser som försvinner vid framförandet av texten tas bort redan i den skriftliga texten, och en annan anledning kan vara att orden ska kunna rimmas på. Både artikeln och pronomenet *de* och pronomenet *dem* stavades flera gånger i flera olika låtar *dom*. Gällande pronomenen brukar man i skriftspråk skilja mellan subjektsformen *de* och objektsformen *dem*. I talspråk uttalas däremot båda som *dom* (*Språkriktighetsboken* 2005: 205). Är det då ändå accepterat att skriva *dom*? Svenska språknämnden framhåller att denna form även förekommer i skriftspråk, men främst i viss form av skönlitteratur. Detta med syftet att just frambringa en talspråklig och vardaglig stil (*Språkriktighetsboken* 2005: 206). När Winnerbäck väljer att använda denna form som inte är helt accepterad i alla typer av texter framkommer delar av hans personlighet.

Ordet *mail* (som fanns i låten *Hugger i sten* (1999) från kategorin *Kärleks- eller vänskapsrelationer*) diskuteras av Ylva Byrman på Svenska Dagbladets språkblogg, i ett inlägg från 2011. Hon skriver där att det anses ovårdat att stava ordet som *mail* istället för

mejl, eftersom SAOL stavar ordet som *mejl* och denna ordlista ”är nämligen allmänt erkänd som vår kodifierade norm för stavning och böjning” (Byrman 2011-06-09).⁴ Winnerbäck har sammanfattningsvis brutit mot stavningsnormen i flera fall, och resultatet av denna markör blir ett språk som mer liknar talspråk än skriftspråk och som i vissa sammanhang skulle ses som ovårdat. Om det ses som just ovårdat i genren låttexter anser jag dock inte, eftersom denna genre är mer informell än många andra textgenrer (vilket jag återknyter till i 5.3).

Stilfigurer fanns i alla kategorierna i olika grad. Rim hittades i alla kategorier utom i *Natur- och stadsskildringar*. Rim kan finnas i olika former, men en gemensam definition av rim ger Elleström (1999: 53): ”Rim är det fenomen som uppstår när samma eller liknande ljud sammanfaller, det vill säga finns i närheten av varandra.” Det var för mig inte relevant att analysera vilken typ av rim som förekom eller att presentera exempel på olika rimflätningar i mitt material. Jag undersökte enbart i hur många låtar som rim förekom genom hela eller i stort sett hela låten. Detsamma gällde för anaforer och andra upprepningar.

Metaforer var den bildspråkliga stilfigur som förekom mest frekvent (se Bilaga 3). Lagerholm betonar att det finns en viss typ av metaforer, stelnade metaforer, som inte har någon direkt stilistisk funktion (se även diskussion i Elleström 1999: 81). Detta eftersom de återfinns i vårt allmänna ordförråd och vi ser därför inte uttrycken som bilder längre. Han ger bland annat exemplen ”*lägga på is*” och ”*bordsben*” (Lagerholm 2008: 157). Vad jag bedömer vara ett exempel på detta från mitt material är:

(12) Världen ligger helt i dina händer

De flesta metaforer som jag fann bedöms dock inte vara stelnade metaforer. Jag ser dem istället som unika och skapade av Winnerbäck själv till de olika låtarna. Bildspråk förekommer inom alla typer av litteratur men mest frekvent inom lyriken. Därmed är de också vanliga i låttexter (se Elleström 1999: 80). Lagerholm (2008: 158) hävdar följande: ”De flesta poeter ser nog metaforer som ett av de viktigaste redskapen.” Han påpekar också att poeters viktigaste uppgift är att få fram nya betraktelsesätt och reaktioner. Och anledningen till att Winnerbäck använder metaforer och de andra undersökta stilfigurerna är förmodligen denna. Han vill få lyssnarna att reagera och tänka till med hjälp av sina texter. Det kan också vara med avsikten att framföra delar av sin egen personlighet och för att skapa en egen stil. Ulf Lindberg (2004: 261) menar följande: ”Det poetiska språket frammanar någon som inte är där, om inte en person så en persona.” Att en artists personlighet framkommer, om än på olika

⁴ Detta är dubbelkollat 2014-05-06. Dock är Winnerbäck text *Hugger i sten* som sagt från år 1999 och inte heller då återfanns enligt Byrman alternativet *mail* i SAOL.

vis och i olika grad, genom användandet av olika stilfigurer håller alltså även Lindberg med om.

Jennifer Bergkvists undersökning av Timbuktus texter visade att även han använde sig av bildspråk och rimflätning i hög grad. Detta ansågs vara typiskt inte bara för Timbuktu utan för hela rappgenren (Bergkvist 2012). Jag kan utifrån min analys av 15 stycken av Winnerbäcks låtar inte påstå att detta också vore typiskt för rockgenren. Jag kan däremot påstå att det bör ses som typiskt för Winnerbäcks texter då alla stilfigurer som undersöktes återfanns i minst tre av kategorierna och flera av dem fanns i alla fem kategorierna.

5.3 Hur skapas dialog med lyssnarna?

Stilmärkörer som var kopplade till denna frågeställning var syntax och röstanalysen. Vad gäller syntaxen var syftet att se i vilken utsträckning interjektionsmakrosyntagmerna samt tilltalsmakrosyntagmerna användes, eftersom dessa kan bidra till att en dialog förs med lyssnarna. Interjektionsmakrosyntagmerna användes i liten utsträckning i kategorierna *Kärleks- och vänskapsrelationer* (1 %) och i *Andra existentiella frågor och problem* (2 %), men i *Samhälls- och karaktärssatir* utgjorde de 17 % av alla makrosyntagmer. Gällande tilltalsmakrosyntagmerna förekom dessa också i de två första, nyss nämnda, kategorierna. Dessa sammanlagt tre kategorier kan därför sägas inneha ett dialogiskt stildrag mer än de resterande kategorierna utifrån denna märkör.

Röstanalysen utgick från Bakhtins dialogistiska språk teori och Ewa Bergh Nestlogs sammanfattning av denna. Bergh Nestlog beskriver det kraftfält som enligt Bakhtin (och andra förespråkare för teorin) finns i texter. Det ena rör textsamarbetet mellan skribent och läsare vilket syftar till att skapa mening hos båda dessa parter. Det andra fältet innefattas av polerna genrekonvention och genreutmaning. Alla dessa fyra fält påverkar texten på olika sätt. Skribenten påverkar texten beroende på vilka erfarenheter, tankar och liknande som denna innehar och mottagaren påverkar texten eftersom skribenten mer eller mindre är medveten om denna (jfr Lagerholm 2008: 50-53). Genrekonventionen påverkar eftersom den utgör ramarna för texten och slutligen kan genreutmaning skapa en unikhet och innovation i texten (se Bergh Nestlog 2009: 18-19).

Genom att identifiera *textjag* och *textdu* i mitt material kunde jag se om dialog fördes mellan en eller flera sändare och mottagare. Jag kunde däremot inte veta vilka personer som

dessa röster var tänkta att representera, eller om de ens var tänkta att representera någon specifik såsom Winnerbäck själv och bekanta till honom. Exempelvis framkom det enbart i ett fall vem textdu representerade (vilket var i låten *Försvarstal* där textdu var en av låtens karaktär). I de andra låtarna ses alltså textdu som någon eller några av Winnerbäckes lyssnare. Under analysens gång upptäcktes faktorer (utöver pronomenen *jag* och *du*) som skapade en dialog. Bergh Nestlog påpekar som nämnt att dialogen inte alltid är explicit uttryckt i texten utan att den kan framkomma genom att olika språkhandlingar interagerar (Bergh Nestlog 2009: 31). Beroende på vilken typ av språkhandlingar som texten bestod av kunde en implicit dialog också identifieras i mitt material. *Påståenden* (exempel från texten: ”Jag blir aldrig klar”) är den vanligaste formen av språkhandlingar. Det finns en stor mängd språkhandlingar utöver påståenden men enligt Lagerholm kan man syntaktiskt dela upp dem i *frågor*, *uppmaningar*, *utrop* och *önskan*. Uppmaningar har en dialogisk funktion eftersom både sändaren och mottagaren framträder (Lagerholm 2008: 124-125). I mitt material hade också frågor denna dialogiska funktion. Det fanns inte textjag och textdu i form av pronomenen *jag* och *du* i alla kategorierna, men genom att frågor och uppmaningar förekom kunde, minst en av varje, av dessa två röster ändå identifieras i alla kategorierna utom i *Natur- och stadsskildringar*. Utifrån denna markör kan alla låtarna i min undersökning generellt ses som dialogiska.

Har då Winnerbäckes avsikt varit att skapa en dialog med lyssnarna? Den dialogistiska språkteorins påstående kring att sändaren alltid är medveten om mottagaren skulle kunna bekräfta detta (se Bergh Nestlog 2009: 19). Genom att integrera flera röster i texterna och genom att skapa en dialog mellan dem förs ett samspel mellan sändare och mottagare. En annan intressant fråga är om låttexter är en genre som kan ses som dialogisk eller om Winnerbäck utmanar genren med sitt dialogiska stildrag. Om genren anses dialogisk är inte helt självklart men att låttexter kan ses som en informell textgenre är däremot enklare att konstatera. Lagerholm menar att en text med många pronomen förekommer i informella och talspråkliga sammanhang (Lagerholm 2008: 112). Att textjag och textdu framträdde genom de personliga pronomenen *jag* och *du* i de flesta av texterna ses därför inte som genreutmanande.

5.4 Konklusioner

Av alla de stildrag som beskrev de olika kategorierna var det några som återkom för flera kategorier och som enligt mig kan sammanfatta stilen på de 15 utvalda Winnerbäck-låtarna: *verbal*, *personlig* och *dialogisk*. Dessa stildrag beskriver också Winnerbäcks individualstil utifrån denna undersöknings material. Stildragen framkom genom analysen av de utvalda stilmarkörerna och dessa markörer utgick från de tre underordnade frågeställningar, vilka besvarades i föregående kapitel. Dessa tre utgick i sig från den överordnade frågeställningen som löd: ”Hur använder Lars Winnerbäck olika språkliga medel för att beröra sina lyssnare?”.

Som vi har sett använder Lars Winnerbäck de utvalda stilmarkörerna på olika sätt och i varierande utsträckning, men det fanns som sagt vissa generella mönster för alla de fem materialkategorierna. Språket i hans texter har en verbal stil eftersom det innehåller talspråklig stavning, generellt har en låg nominalkvot, inte tyngs av för många adjektiv eller abstrakta substantiv samt har syntaktiska likheter med talspråk. Språket innehåller också personliga drag eftersom Winnerbäck smyckar ut det med en hög grad av stilfigurer och den avvikande stavningen bidrar också till att hans personlighet framkommer. Slutligen är språket av dialogisk karaktär då det i viss mån innehåller tilltals- och interjektionsmakrosyntagmer, och främst då textjag och textdu finns och samspelar i de flesta av texterna. Det är alltså dessa tre stildrag, och stilmarkörerna som de baseras på, som beskriver hur Winnerbäck använder språket för att kunna beröra sina lyssnare. Om det har varit Winnerbäcks avsikt att skapa denna stil kan vi utifrån mitt syfte och resultat inte veta. Det faktum att lättillgängligt språk i förhållande till ett abstrakt och ”tungt” innehåll kan tilltala olika lyssnargrupper skulle kunna bekräfta att den verbala stilen skapades för att tillgängliggöra texterna. Användandet av en stor andel stilfigurer, vilket bidrog till den personliga stilen, är ett sätt att väcka reaktioner och nytänkande. Det är därför ganska troligt att dessa är ett medvetet drag för att fånga sina lyssnare och få dem att tänka till. Gällande det dialogiska stildraget är det faktum att sändaren alltid är medveten om mottagaren något som bekräftar en medveten dialog. Möjligtvis anser Winnerbäck att dialog med lyssnarna är det som fångar dem och därmed kan göra dem berörda av texterna.

Något annat som jag menar att min undersökning visar är att texterna är av stor vikt för Lars Winnerbäcks musik. Detta överensstämmer inte med Ulf Lindbergs undersökning som visade att texterna inte ses som det huvudsakliga för rockmusiken. Cecilia Ravstis-Ljung och Pernilla Nilssons undersökte 2013 gruppen Kartellens låttexter. Att texterna var mycket

viktiga för gruppens musik framkommer tydligt i deras undersökning, och detta vill också jag lyfta fram. Precis som Ravists-Ljung och Nilsson påpekar gällande Kartellen har Winnerbäck blivit både hyllad och kritiserad för sina texter. De pekar också på att Kartellens texter ibland anses ha ett för grovt innehåll eller ett viktigt sådant för att belysa samhällsfrågor. Att djupare analysera innehållet i Winnerbäck's texter hade varit en helt annan studie och den hade förmodligen varit svår att motivera inför skrivandet av en språkligt inriktad uppsats. Det är däremot något som jag rekommenderar andra att gräva djupare i, då jag är övertygad om att mycket intressanta iakttagelser kommer att ske.

Om jag själv hade haft möjlighet att undersöka Winnerbäck's texter vidare hade min studie omfattats av ett större material och kanske även av fler utvalda stilmarkörer. Då hade mitt resultat fått en högre generaliserbarhet. Eftersom mitt resultat var övervägande jämt i de olika kategorierna bedömer jag dock att mina sammanfattande stildrag är förhållandevis representativt för Winnerbäck's låtar. Det hade också varit intressant att göra en diakron studie där de olika albumen var utgångspunkten, för att studera om och hur Winnerbäck's stil har ändrats under karriärens gång. Jag vill också påpeka att studien inte hade behövt baseras på en stilanalys, men eftersom jag fann det mycket intressant att genomföra just en sådan hade jag gärna utvecklat denna studie.

Referenslista

- Bakhtin, Michail, 1981: *The Dialogical Imagination*. Austin: University of Texas Press.
- Bergkvist Jennifer, 2012: *Känslodyslektiker, självvårdstekniker och prioriteringsdissonans – en analys av språket i Timbuktus texter*. Uppsala Universitet: C- uppsats.
<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:536897/FULLTEXT01.pdf> (2014-03-19).
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina, 2012: *Analys av metaforer, grammatik och ordval. I Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 3., [utök.] uppl. red. Göran Bergström & Kristina Boréus 263-306, Lund: Studentlitteratur.
- Bergh Nestlog, Ewa, 2009: *Perspektiv i elevtexter: skriftligt argumenterande i grundskolans mellanår*. Lic.-avh. Växjö : Växjö universitet.
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:vxu:diva-5023> (2014-03-25).
- Byrman, Ylva, blog.svd.se, 2011-06-09. *Mail eller mejl?*
<http://blog.svd.se/sprak/2011/06/09/mail-eller-mejl/> (2014-05-05).
- Elleström, Lars, 1999: *Lyrikanalys: en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Lagerholm, Per, 2008: *Stilistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindberg, Ulf, 1994: *Rockens text*. I *Ungdomskultur i Sverige / Johan Fornäs*. 255-289.
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:201272/FULLTEXT01.pdf>
(2014-03-31).
- Lindberg, Ulf, 1995: *Rockens text: ord, musik och mening*. Diss. Lund : Univ.
- Malmström, Sten, 1971: *Stil och vers i svensk 1900-talspoesi*. Stockholm: PAN/Norstedt.
- Ravstis-Ljung, Cecilia och Nilsson, Pernilla, 2013: *"I mitt kvarter är misären allt jag ser, mammorna ber och regnet faller ner": En kvalitativ textanalys av Kartellens låttexter*. Södertörns Högskola: Examensarbete.
<http://sh.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:633759> (2014-03-10).
- Språkriktighetsboken* utgiven av Svenska Språknämnden, 2005: Nordstedts akademiska förlag.
- Stukát, Staffan, 2011: *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Svenska akademiens ordbok [Elektronisk resurs]*, OSA-projektet, Göteborg, 1997 –
<http://g3.spraakdata.gu.se/saob> (2014-05-06).

- Svenska akademiens ordlista över svenska språket [Elektronisk resurs]*, 13. uppl., Svenska akademien, Stockholm, 2006: <http://www.svenskaakademien.se/ordlista> (2014-05-06).
- Thurén, Torsten, 2007: *Vetenskapsteori för nybörjare*. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber.
- Wallsten, Erik, Corren.se, 2013-09-12 *Så här låter Winnerbäcks nya album*. <http://www.corren.se/kultur/musik/sa-har-later-winnerbacks-nya-album-6528744-artikel.aspx> (2014-03-05).
- Winnerbäck, Lars, Diskografi, <http://winnerback.se/diskografi/> (2014-03-05).
- Vygotskij, Lev Semenovič, 1978: *Mind And Society. The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, Massachusetts & London: Harvard University Press.

Album

- Winnerbäck, Lars, 2007: *Daugava*, Sonet/Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 1996: *Dans med svåra steg*, Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 2006: *Efter nattens bränder: Samlingssskiva 1996-2006*, Sonet/Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 2013: *Hosianna*, Universal.
- Winnerbäck, Lars, 1999: *Kom*, Sonet/Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 1998: *Med solen i ögonen*, Sonet/Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 1997: *Rusningstrafik*, Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 2001: *Singel*, Sonet/Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 2005: *Stort liv*, Sonet/Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 2003: *Södermarken*, Sonet/Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 2009: *Tänk om jag ångrar mig, och sen ångrar mig igen*, Universal Music.
- Winnerbäck, Lars, 2004: *Vatten under broarna*, Sonet.
- Winnerbäck, Lars, 2011: *Winnerbäck Live för dig*, Sonet/Universal Music.

Bilaga 1 – Kategorisering av de 120 låtarna

Kärleks- och vänskapsrelationer	Andra existentiella frågor och problem	Fröken Svår och Hjärter Dam	Natur- eller Stadsskildringar	Samhälls- och karaktärssatir
<i>Tretton trappor opp</i>	<i>Av ingens frö</i>	<i>Fröken Svår</i>	<i>Höst på min planet</i>	<i>Sagan om en fantasi</i>
<i>Kom änglar</i>	<i>Försvarstal</i>	<i>Tal av Hjärter Dam</i>	<i>I Stockholm</i>	<i>Ingen har lust</i>
<i>Vårdag i november</i>	<i>Fenomena</i>	<i>Julgröten</i>	<i>Lång väg hem</i>	<i>Balladen om konsekvenser</i>
<i>Inte för kärleks skull</i>	<i>En av alla dom</i>	<i>Vår för Hjärter Dam</i>	<i>Södermarken</i>	<i>Låg</i>
<i>En svår och jobbig grej</i>	<i>Rusningstrafik</i>	<i>Psalm i januari</i>	<i>En tätort på en slätt</i>	<i>Nu är alla små stjärnor</i>
<i>Pacemaker</i>	<i>Tvivel</i>	<i>Gråa Dagar</i>	<i>Min helande tröst</i>	<i>Med bussen från stan</i>
<i>Att fånga en fjäril</i>	<i>Idiot</i>	<i>Mamma är säkert nöjd</i>	<i>Köpenhamn och överallt</i>	<i>Kom</i>
<i>Vinter över ån</i>	<i>Solen i ögonen</i>	<i>Aldrig riktigt slut</i>	<i>Stockholms kyss</i>	<i>Stackars</i>
<i>Varning för ras</i>	<i>Måste vara två</i>	<i>Tanken som räknas</i>	=8 stycken	<i>Monsterteorin</i>
<i>Kom ihåg mig</i>	<i>Söndag 13.3.99</i>	<i>Över gränsen</i>		<i>Du gamla fria nord</i>
<i>Du får mig</i>	<i>Nästan perfekt</i>	<i>Hjärter Dams sista sång</i>		= 10 stycken
<i>Hugger i sten</i>	<i>Nånting större</i>	<i>Under månen</i>		
<i>Fria vägar ut</i>	<i>Håll ut</i>	= 12 stycken		
<i>Elden</i>	<i>För den som letar</i>			
<i>Jag vill gå hem med dig</i>	<i>Singel</i>			
<i>Du hade tid</i>	<i>Faller</i>			
<i>Sen du var här</i>	<i>Dunkla rum</i>			
<i>Lovesång</i>	<i>Dom sista drömmarna</i>			
<i>Lycklig och förvånad</i>	<i>Se dig om</i>			
<i>I dina ögon</i>	<i>Det är visst någon som är tillbaka</i>			
<i>Åt samma håll</i>	<i>Elegi</i>			
<i>Min älskling har ett hjärta av snö</i>	<i>Dom tomma stegen</i>			
<i>Brustna hjärtans höst</i>	<i>Dom sista drömmarna del 2</i>			
<i>Timglas</i>	<i>Mareld</i>			
<i>Jag är hos dig igen</i>	<i>Farväl Jupiter</i>			
<i>Hon kommer från främmande vidder</i>	<i>Vad är det som bekymrar Sara Wehn</i>			
<i>Jag har väntat på ett regn</i>	<i>Kom hem nu</i>			
<i>Om du lämnade mig nu</i>	<i>Gå på vatten</i>			
<i>Och det blåser genom hallen</i>	<i>Kedjebrev</i>			
<i>Jag fattar ingenting</i>	<i>Ett sällsynt exemplar</i>			
<i>Tidvis</i>	<i>Du som reser mig</i>			
<i>Du, min vän i livet</i>	<i>Jag får liksom ingen ordning</i>			
<i>Jag fattar alltihop</i>	<i>Vem som helst blues</i>			
<i>Fribiljett mot himlen</i>	<i>Det gick inte</i>			
<i>Berätta hur du gör</i>	<i>Skolklockan</i>			
<i>Hosianna</i>	<i>Utkast till ett brev</i>			
<i>Gå med mig vart jag går</i>	<i>Vi åkte aldrig ut till havet</i>			
<i>Ett slags liv</i>	<i>Ingen soldat</i>			
<i>När det blåser från ditt håll</i>	<i>Stort liv</i>			
<i>Eldvakt</i>	<i>Där elden falnar (men</i>			

	<i>fortfarande glöder)</i>			
<i>Vänner</i>	= 40 stycken			
<i>Innan mörkret faller</i>				
<i>Nån annan</i>				
<i>Pollenchock och stjärnfall</i>				
<i>Järnvägsspår</i>				
<i>Om tiden vill ifatt</i>				
<i>För dig</i>				
<i>Röda läppar</i>				
<i>När sommaren kommer</i>				
<i>Kom hem till mej</i>				
= 50 stycken				

Bilaga 2 – Lista med konkreta och abstrakta substantiv

Konkreta

vägen väggarna moln ord ådror dörr'n snö'n
 fåglarna Atlanten skratt foten kanten hatten ögon
 stad tåg Paris Stockholm Europa främling läppar
 fjäder ormarna träden stad templet knastret tåg
 kacklet termiterna Paris Berlin New York
 Stockholm Paris London källare matkö främling
 New York Berlin läppar Söder London Paris
 Markisen kontakter Carabas kejsaren fjäder
 kläder korridor rökruta glögg balkongdörren
 mail koder halspulsåder doft vinden England
 halsen England sten kontur armar ben figur isen
 sjön snön Nordsjön Skandinavien England
 dimma staden människor stan strandpromenaden
 solen England sten kontur armar ben figur glögg
 balkongdörren vinden storm orkester glas dörrar
 dimma England sten kontur armar ben figur sten
 kontur armar ben figur flyttkort ögon ögon ögon
 mörkret ögon ögon ögon solen taken vinden isen
 hem stan saken drivor taken (ett) ras ögon värld
 stenar glas ras läppar handen hem människor
 stan koner fasad skyltar husen ras ögon värld
 stenar glas ras solen taken klockorna ljus vägen
 snö träd hus ord stan ras ras fras ord rader tippen
 Greta Garbo högkvarteret gatan silltrutar taken
 Europa balkongen dikter ungen tvårumshotell
 telefon båt vingslag människor gouache akryl
 tavla säng Jesus Jimmie Rodgers gatan båt vägen
 balkong Wax trappan byxor skor båt havet havet
 Oslo stan öarna ansikte mörkret fönstret
 konserten barn rummet havet landet soldater
 jägare skogen räv hem potatis buffén havet dike
 hjulen pojken busskort vaggsång björken
 nycklarna havet Napoleon ö folk vinden kappa
 bubbla guld bubbla världen händer himlen
 marken näsan yta bubbla vägen slyn spår botten
 skyn låda grabb kille väggar panel träden snår
 spår låda grabb kille träden topp låda grabb kille
 skugga murarna man bänk Jesus månen fjärden
 Norden vatten filt kroppen kanaler stenar spiraler
 grinden stranden vakt porten blod tanden världen
 fåglarnas kvitter kropp vattnet kulhål bröstet
 lungorna vatten dånet geväret duvan barkbåt
 grenar stenar nattfjäril vakter porten hänglås
 grinden rösten vinden hem månen taken botten
 solen hem hus te ljus Gud spel te hjälte brev väg

Abstrakta

sinnen dar livet minnen känslorna december livet
 tid vilja långpromenad blicken blicken natten
 tomrum natten tiden mil balans stunden tålmod
 ensamhet vänner vänner vänner älskling älskling
 älskling vänner vänner vänner älskling älskling
 älskling tid namn liv dagar tankar minnen
 sommaren dagar ord dag dag års våren vår livet
 vår revir våren varning varning kraft håll varning
 varning dag vår rus varning varning hösten meter
 kvällen tiden dröm sömnen förtröstan svar frågor
 Anden sätt ensamheten vänner kväll horisonten
 timmar håll varv horisonten slut levnadsvandring
 tro ork lust drömmar saknaden tid jakten
 räddningen lyckan timmar dagar dagar dagar
 happening dagen herr Ågren kommentar svar
 livet idiot bot begär process del skönhet
 produktion attraktion fason ideal karaktär finess
 herr Ågren huvudvärk klaver del fel idiot bot
 begär del process skönhet produktion attraktion
 fason ideal karaktär finess happening dagen svar
 råden liv idiot begär bot process skönhet
 produktion attraktion fason ideal karaktär finess
 ögonvrån steg natten verkligheten natt vän natten
 stegen orons djup helvetet stegen natten besväret
 skulden skammen godhet bättring besättning håll
 omväg roll fröken natten mening hopp utsikt
 drömmar flopp stund minut sekund beslut lyckan
 livet flopp stund minut sekund beslut fröken höst
 håll omväg roll stund minut sekund beslut fröken
 spe natten Fru domedagsbestyr
 förgängelse demon sommar insikt kommentar
 avsked honorar försoning svar fråga liv tête-à-
 tête snedsteg förlåt kraft förnuftet döden toner
 avsked timmarna tanken ord vargatimme fläkt
 fart ensamhet tystnad dignitet ensamheten
 sekund evighet sekund dissonans sekund dårar
 harmoni tolerans dans slut sommar natten
 hälsning tisdag oktober tandläkarväder symbolen
 uppror drömmen höjd jävel ambition
 stöveltrampet människan känslan hinder
 husmanskost sagan firmor centrum romantiken
 flykten verkligheten drömmen yta lagren världen
 helhet lösningen depåer östen mikro-Vegas
 brottsplats Södermarken minnen sats tid plats
 heder dagar mobb jobb början värld

spott skit månen ån Dionysos vinkapell älvorna
satyrer bjälken öga Freja stjärnor älvor månen
domedagsprofeter telefon kyss Dionysos månen
Bacchus älvor månen dimman Venus säng
satyrer hem tal tårar Dionysos älvors hem
instrument sagan Dionysos vinkapell satyrer glas
älvor ån drottning månen himlen skolan
korridorer klockan bespisningen löven marken
skyar grävmaskin cykelväg fotbollsplan
nyponbuskar nyponbuskar nyponbuskar gitarren
butiken sagan sjörövarskepp Los Angeles
stjärnorna brudar Berga taken regelboken
tegelväggen bonita (ön) stolarna parkeringshus
betongen gitarren butiken taken klossar ängen
fönster dörrar slogans skivaffär hål kulissen
färgerna bio band ringar lera tätorstimotej
farthinder konsumkort nypon båtarna bäcken
tunneln Vättern kanalen Nordsjön vågorna
stormarna skummet Irland havet bäcken färgen
Ikea kanten ljudet replokar tågstation
speditionslokaler skinnet basen gallret glaset
asfalt Fibban stenen Willes vin busken dungen
hem stålarna flyktbilen ladan hänglås himmel
kusten vågorna mannen medaljer skrot sot
fåglarna bur kön lön skara man ansiktet gruset
höghus huset lakej

Bilaga 3 – Tabell med stilfigurer

	Kärleks-och vänskapsrelationer (6 låtar)	Andra existentiella frågor och problem (5 låtar)	Fröken Svår och Hjärter Dam: (2 låtar)	Natur-och stadsskildringar: (1 låt)	Samhälls- och karaktärssatir: (1 låt)
Metafor	<p>”Jag försvann ett tag på vägen” ”Jag far hellre framåt mot min vilja än jag vänder” ”Dom här väggarna rasar” ”Du har dina moln” ”Du sluter dina ådror” ”Kan du leva vid en brant med ena foten över kanten?” ”december står för dörren” ”låta Stockholm va” ”den där blicken som får mig ur balans” ”kontakter som jag tappat” ”fjäder i hatten” ”fastna i min ensamhet” ”jag skulle andas i det tomrum som blev över” ”vi är bara en tid som går” ”Jag hugger i sten” ”mina tankar och minnen står mig upp i halsen” ”mycket vill ha mera” ”dina ord ligger och gnager” ”det är nånting stilla mellan dig och våren” ”Det är något kallt mellan mig och England” ”jag har kvar av sommarn” ”I dina ögon var det lättare att</p>	<p>”Människor som håller sig i tiden” ”vi jagas ända in i sömnen” ”jag ska hitta dig längs med vägen” ”när jag möter ensamheten i trappan Ska jag klä den i byxor och skor” ”Jag tar en halv potatis på den rikaste buffén” ”Till mitten hunnen på vår levnads vandring” ”Ingen ska se mig gå ner mig” ”Här guppar ingen herrelös båt” ”Världen ligger helt i dina händer och allting ser så gulligt ut från ovan” ”Håll näsan över ytan tills det vänder” ”Förr eller senare spricker en bubbla” ”Tro, ork och lust är lätt att tappa” ”Guld är inte det enda här som glimmar” ”gå omkring i ett ändlöst ingenting” ”när jag letar efter tråden” ”Men jag behöver inte någon som visar vägen” ”jag trampar i klaver” ”när jag bestiger min topp” ”dom tomma stegen” ”Jesus tar hand om dig nu” ”orons kanaler” ”Han säger att han vart i helvetet och vänt Jag tror en del av honom blev kvar därä nu står han utanför</p>	<p>”Nu har jag rensat ur” ”nu kan det blåsa vart det vill” ”slår bakut” ”det bor en liten hjälte i varenda liten flopp” ”du har din egen väg att gå” ”höll oss fångna i ett avsked under månen” ”nu var döden uppenbar” ”orden om försoning fick sitt liv som aldrig hörts i telefon” ”ett snedsteg av förlåt” ”inga toner kan förklara hur jag mår”</p>	<p>”Ett sjörövarskepp som blåser rätt in i Los Angeles” ”Drömmen om en högre höjd” ”Ett litet steg för människan Ett stort steg för betongen” ”Fyllde naglarna med lera av all yta som vi skrapade” ”För nånstans under lagren av tätortstimotej bredded den stora världen ut sig” ”Hela dungen var ett mikro-vegas” ”Ladan bytte hänglås”</p>	<p>”som bara putsar sina minnen” ”Stackars hon som flyter med som aldrig lärde sig ta sats” ”Stackars dom som stänger in sig hundra dagar utan heder” ”Hon som hamna först i kön” ”Stackars hon som ville opp” ”en man som låter henne trampa på och skrapa ansiktet i gruset” ”han släpar på ett höghus”</p>

	<p>va” ”Jag trivdes bättre i dina ögon” ”Du får gärna komma hit och skrämma mörkret” ”Varning för ras” ”Jag måste sova på saken” ”du vet hur dom (orden) smakar”</p>	<p>världen” ”Jag är en barkbåt” ”han har fått blod på tanden”</p>			
Besjälning	<p>”fågeln trotsar” ”Dina ögon kan krossa min värld” ”Dina läppar som långtat iväg”</p>	<p>”alla väggar skriker” ”den (skuggan) är sval och förtegen” ”du har sett den (skuggan) passera” ”viskande vinden” ”duvan som vet vart den ska”</p>	<p>”månen har en kraft”</p>		
Personifikation	<p>”livet sköljde bort oss” ”livet längtar” ”våren sätter av igen” ”Våren har vaknat”</p>	<p>”Ett vingslag får luften att skaka” ”stora drömmar trängs med saknaden” ”svänger livet uppochner” ”det kan huvudvärken själv förklara”</p>	<p>”en sliten kommentar” ”en sekund var klarsynt” ”ensamheten gav sig på och den anföll”</p>	<p>”En brottsplats måste vila” ”Söndermaren jagar mig”</p>	
Liknelse	<p>”sveper en dimma in Som julrucsh över staden” ”låter vinden blåsa in ifrån väster Som en virvlande storm Och som en dansande vår Ja som en galen orkester” ”det luktar som vår” ”Dina ögon kan krossa min värld som stenar mot glas”</p>	<p>”jag ska öppnas som ett tvårumshotell” ”Vi åkte ut som soldater Eller kanske mer som jägare som till slut vänder hem från skogen utan räv” ”nästan stilla som en vaggång” ”Blått som havet”</p>		<p>”Och en skivaffär i centrum som ett hål genom kulissen”</p>	
Perifras	<p>”Markisen av Carabas” ”Kejsaren utan kläder”</p>	<p>”Herr Ågren” ”högkvarteret Greta Garbo”</p>	<p>”fröken Svår” ”Fru Bast”</p>	<p>”tandläkarväder” ”Söndermarken” ”mikro-Vegas”</p>	